

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 41 hallituksen esityksen johdosta laiksi liikevaihtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 1991 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 65 laiksi liikevaihtoverolain väliaikaisesta muuttamisesta.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina neuvotteleva virkamies Hannu Taipale valtiovarainministeriöstä, johtaja Jussi Karilainen verohallituksesta, osastopäällikkö Risto Lähdevuori Teollisuuden Keskusliitosta, apulaisosastopäällikkö Hannele Ranta-Lassila Keskuskauppakamarista sekä hallintojohtaja Jorma Heikkinen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitosta.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 1991

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tenhiälä, varapuheenjohtaja Luttinen, jäsenet Heikkinen, Huuhtanen, Hämäläinen, Jokiniemi, Laakso-

Kuluvan vuoden lokakuun 1 päivänä voimaan tulleen uuden liikevaihtoverolain mukainen pysyväksi säädetty verokanta on 21,2 prosenttia. Kuluvan vuoden lokakuun alusta vuoden loppuun sovellettava väliaikainen verokanta on 22 prosenttia. Hallitus ehdottaa, että tätä 22 prosentin verokantaa jatkettaisiin vuoden 1992 loppuun.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

nen, Lahti-Nuuttila, Luukkainen, Malm, Mattila, Mäki-Hakola, Sasi, Tiuri, Turunen ja Vihriälä sekä varajäsenet Apukka, Backman, Linnainmaa, Röntynen ja Törnqvist.

Vastalause

Uuden liikevaihtoverolain mukaan liikevaihtoveroprosentti olisi 21,2 %. Tilapäisesti liikevaihtoveroa on korotettu 1.1.1991 ja 31.12.1991 väliseksi ajaksi 0,8 prosenttiyksikköä. Nyt hallitus esittää tilapäisen korotuksen jatkamista 1.1.1992 ja 1.1.1993 väliseksi ajaksi.

Väärä verouudistus

Edellinen sosialidemokraattien ja kokoomuksen hallitus nosti liikevaihtoveroa ja lisäksi laati

uuden liikevaihtoverolain niin, että syntyi tekniset edellytykset panna palvelut helposti liikevaihtoverolle. Tämä oli osana sanotun hallituksen epäsosiaalista verouudistusta, jossa suurten tulojen verotusta kevennettiin, samalla kun painopistettä siirrettiin välilliseen verotukseen.

Maamme talouden nopea romahdus, johon liittyy myös valtion verotulojen pieneneminen, on toistaiseksi estänyt nykyistä hallitusta etenevästä verouudistuksesta siihen, että palvelut pannaan liikevaihtoverolle. Se kuuluu kuitenkin nykyisen hallituksen suunnitelmiin.

Me pidämme uuden liikevaihtoverolain (pysyvän lain) mukaista liikevaihtoveroprosenttia liian korkeana, joten emme tietenkään hyväksy sen väliaikaistakaan korottamista.

Väärä talouspolitiikka

Hallituksen keväällä ecu-kytkennän yhteydessä valitsema deflaatiolinja eli se, että markan yliarvostusta ei korjattu, että palkkoja alennetaan ja pyritään inflaation pysäyttämiseen, pitkittää ja syventää tarpeettomasti lamaa ja samalla pitää valtion verotulojen kertymän alhaisena. Työttömyys pahenee edelleen vuonna 1992 ja työttömyyden kasvun voi olettaa pysähtyvän aikaisintaan vuonna 1993, mikäli on uskominen Suomen Pankin tupo-sopimuksen perusteella laatimiin, tarkoitushakuisen optimistisiin ennusteisiin.

Hallituksen uhkapelissä on mielenkiintoisena piirteenä se, että hallitus itse vilauttaa hätädevalvaation mahdollisuutta, vaikka keväällä tehdyn ecu-kytkennän devalvoimattomuuspäätöksen piti merkitä sitä, että Suomi ei vastedes devalvoisi, ei ainakaan nykyisen hallituksen ja nykyisen Suomen Pankin johdon aikana. Kun valitun talouspolitiikan linjan piti perustua luottamukseen, hallitus itse on vienyt pohjan luottamukselta.

Syvällisempänä ja vakavampana ongelmana hallituksen talouspolitiikassa on kuitenkin se, että deflaatiopolitiikka silloin, kun sekä yritykset että kotitaloudet ovat liian velkaantuneita, sisäl-

tää suuria riskejä deflaatiokierteestä, jossa konkurssit tuhoavat perustaltaan kestäviä yrityksiä ja samalla vaarantavat pankki- ja rahoitusjärjestelmän. Deflaatiopolitiikan seurauksenahan yritysten ja kotitalouksien tulot pienenevät ja niiden velkojen vakuuksien arvot laskevat, mutta velat pysyvät nimellisesti ennallaan eli reaalisesti kasvavat. Erittäin korkeat reaalikorot, joiden alenemiselle ei ole edellytyksiä, johtavat vaikeuksiin. Meillä yritetään vakaan markan politiikalla ikään kuin palata kultakantaan niin kuin tehtiin useissa maissa, myös Suomessa 1920-luvulla, tuhoisin seurauksin.

Politiikan valintaa on perustellut ennen kaikkea Suomen Pankki vertailulla, joka viittaa pikemminkin 1970-luvun parhaimpiin taistolaisvuosiin kuin rationaaliseen argumentointiin. Deflaatiopolitiikan vaihtoehdoksi Suomen Pankki esittää itse laatimansa tuhritun devalvaation ja siten todistaa politiikkansa oikeaksi. Kun unohtaa omaan malliinsa sisältyvät riskit kuten ylivelkaisuuden ja deflaatiokierteen ja laatii itse vaihtoehtoon, voi "todistaa" mitä hyvänsä.

Vaikka Suomen Pankin ja hallituksen deflaatiolinja ei olekaan niin puhdaspiirteinen ja pitkälle viety, että se edes oman logiikkansa puitteissa toimisi kunnolla, siihen sisältyy kuitenkin kuvattuja ylivelkaisuuden ja deflaatiokierteen vaaroja. Lisäksi se valintana merkitsee sen hyväksymistä, että työttömyys syvenee entisestään.

Ehdotammekin,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 1991

Timo Laaksonen

Asko Apukka